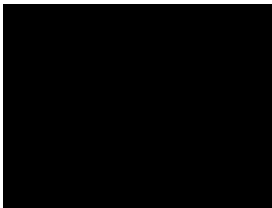

POLb1143 Základy argumentace

Jak argumentovat (a jak ne)

3. dubna 2024
Fakulta sociálních studií, MU
Jakub Jusko

Obsah přednášky

- Jak argumentovat
 - Definice konceptu/tématu
 - Argumentační linie
 - Protiargumentace
- Argumentační fauly

Co je to argumentace?

Co je to argumentace?

„Uzavřený myšlenkový celek, kterým se snažíme přesvědčit obecnostvo o správnosti našich závěrů“ (Němčok 2014, 18)

- Téměř všude přítomná: u piva s kamarády, o vědeckých člancích a odborných tématech
- Ústní X písemná
- Jednostranná X dvou a vícestranná
- Profesionální argumentace v debatních soutěžích

Důležitost definice

- Bavíme se o tom samém?
 - Víceru významů
 - Různé významy v různých kontextech
 - Špatné porozumění
- Procvičení – písemná příprava před debatou, v debatě první řečník

Argumentační linie

- Tvrzení – vysvětlení – důkaz
- Tvoří jeden uzavřený argument

Argumentační linie – tvrzení

- Konstatování názoru
- Co si o dané záležitosti myslíte?
- Co by se mělo/nemělo stát
 - Ve školách by měly být povinné uniformy
 - Komunistická strana měla být po listopadu 1989 zrušena
 - ANO v senátních volbách nezíská více jak dva mandáty
 - Na veřejných vysokých školách by mělo být zavedeno školné
 - Stát by měl dotovat předškolní vzdělávání
- Jedna věta či krátké souvětí

Argumentační linie – vysvětlení

- Vysvětlit, proč je tvrzení pravdivé
- Vysvětlením tvrzení/názoru většinou dostaneme něco, co je v podstatě další tvrzení/názor
- Neustále se ptát **PROČ**, jít do hloubky
- Dostat se co nejbližší k axiomu

- Klíčová část (také je nejdelší)

Argumentační linie – vysvětlení

- „Na veřejných vysokých školách by mělo být zavedeno školné, protože to zvýší kvalitu výuky. Kvalita výuky závisí jednak na kvalitě učitelů, jednak na kvalitě vybavení školy. Kvalitní učitele musíme zaplatit, aby si místo učení nevybrali práci v soukromém sektoru nebo neodcházel za hranice, kde mají často lepší finanční podmínky než ve školství. Zavedením školného získají vysoké školy další zdroj příjmů vedle dotací od státu. Budou si tak moci dovolit zaplatit víc kvalitních učitelů a nakoupit moderní techniku“ (Debatovani.cz – začínáme debatovat, r. n.).

Argumentační linie – důkaz

- Dokazuje platnost našeho vysvětlení (skutečně to takto v realitě je)
- Důraz na empirii (vs. vysvětlení, které je převážně teoretické)
- Relativně málo textu, ale časově náročné připravit
- Příklady důkazů:
 - Statistiky, včetně průzkumů
 - Vědecké studie a výzkumy
 - Názory odborníků v daném oboru
 - Příklady z praxe (pozor na to, jak příklady vybíráme)
 - Paralely, analogie, komparace (pozor na to, s čím porovnáваме!)
 - Demontrace, experiment
- Pokud nemám důkaz, nahradím ho nepopiratelným vysvětlením

Argumentační linie – důkaz

- Statistiky o průměrných příjmech učitelů vysokých škol v porovnání s výší platů vysokoškoláků v různých oborech v soukromé sféře
- Statistiky či studie o vybavení českých univerzit moderními technologiemi. Ideálně porovnat s vybavením, které mají k dispozici např. americké nebo britské univerzity, na kterých se platí školné
- Žebříčky kvality vysokých škol v různých státech, které pravidelně vyhrávají americké a britské univerzity, na kterých se platí školné (Debatovani.cz – začínáme debatovat, r. n.)

Druhá strana debaty

Vyvrácení argumentů první strany

VS

Vlastní argumentace podporující jiný názor

Protiargumentace (refutace = vyvracení)

- Situace, kdy reagujeme na původní sdělení (argument) někoho jiného
- Identifikace toho, na co reagujeme
- Tvrzení nějak odkazuje na původní argument/text/sdělení
 - Souhlasím/nesouhlasím s autorem otázky XY, protože ...
 - Autor se zde plete, protože...
 - Autor měl místo této metody A využít metodu B, protože...
 - Já si na rozdíl od autora nemyslím, že...
- Další postup je stejný jako v případě argumentace

Příklad protiargumentace

- Text ve kterém zaznělo, že bychom měli jíst tučná jídla
- Identifikace části textu, na kterou reaguji: *„Autor píše, že bychom měli jíst tučná jídla...“*
- Tvzení: *„...avšak podle mě bychom tučná jídla jíst neměli.“*
- Vysvětlení: *„Neměli bychom jíst tučná jídla, protože nejsou zdravá“.* Proč? *„Protože v těle vytváří množství cholesterolu.“* Proč je to špatně? *„Protože vysoká hladina cholesterolu ucpává cévy, které zajišťují oběh krve.“* Proč je to špatně? *„Protože narušení krevního oběhu vede ke zdravotním komplikacím, např. infarktu.“*
- Důkaz: Výzkum, studie o stravování lidí, odborné články o škodlivosti cholesterolu, statistiky ...

Argumentace vs. argument

- Argumentace se skládá z vícero dílčích argumentů
- PŘEHLEDNOST a SROZUMITELNOST!
- Kolik argumentů mít v jedné argumentaci (domácí přípravě, eseji,...)?
- Záleží na rozsahu/času, důležité ale je:
 - 1) Dostatečně vysvětlit argumenty
 - 2) Dobře argumentaci strukturovat

O čem argumentovat v písemných přípravách?

- V podstatě protiargumentace
- Důležitá je označení toho, na co reagujete
- Může jít o:
 - 1) Celkové vyznění textu
 - 2) Partikulární věc (autorova východiska, teorie, metody, závěry, autorovy argumenty, vysvětlení...)

Závěr: problémy s argumentací v reálném světě

- To předchozí byl určitý zlatý standard (umělé prostředí) vs. reálný svět, kde je:
 - Nedostatek čas
 - Nedostatek prostoru
- Vybrat si, o čem budu mluvit/psát...
- Nemám po ruce informace
- Mám příliš informací

Tipy a triky

#1 New York Times Bestseller

Proč je důležité vědět, co všechno nevíme,
a umět změnit názor

JEŠTĚ TO PROMYSLI

Jan Melvil
publishing

ADAM GRANT

„Brilantní... Zaručeně vás přiměje zvážit vaše názory
a nejdůležitější rozhodnutí.“
— Daniel Kahneman, nositel Nobelovy ceny

Podcast

No Stupid Questions

Freakonomics Radio + Stitcher

120. Why Are Rich Countries So Unhappy?
No Stupid Questions

How does comparing yourself to others affect your well-being? What do you do when there's no one left to blame? And should we all just move to...

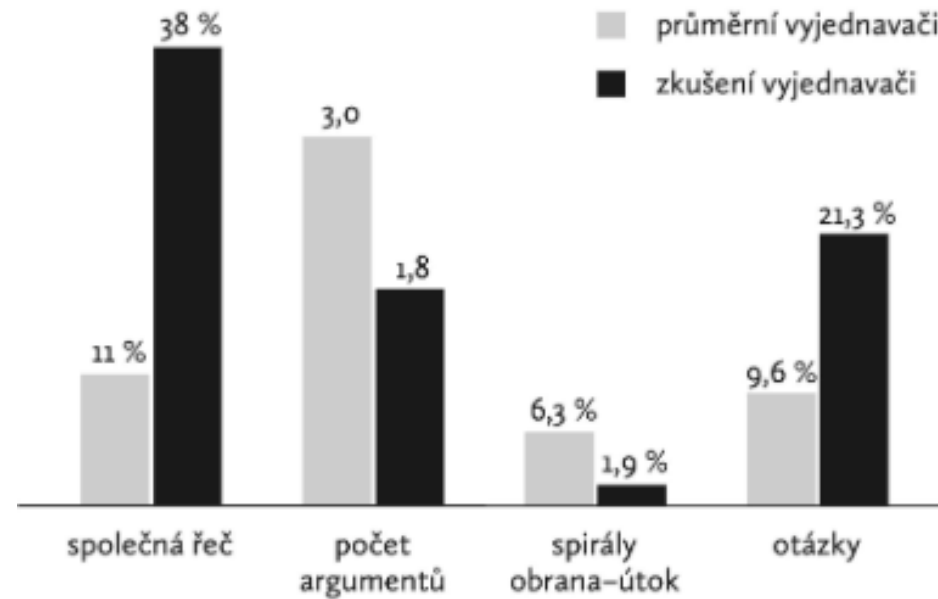
10/2022 · Prehrané ✓

+

▶

<https://katalog.muni.cz/Record/MUB01006504446>

[https://open.spotify.com/episode/06qdc5u15nEGszDbeMIxBJ?
si=f8ed32323bf04c8d](https://open.spotify.com/episode/06qdc5u15nEGszDbeMIxBJ?si=f8ed32323bf04c8d)

CO DĚLAJÍ ZKUŠENÍ VYJEDNAVAČI JINAK

ilustrace: Matt Shirley

Dobrá debata není válka. Není to ani přetahování lanem, kdy můžete strhnout soupeře na svou stranu, pokud taháte silněji než on. Podobá se spíš spontánnímu tanci s partnerkou, která dělá jiné kroky než vy. Pokud jí budete příliš důrazně vnučovat své vedení, vzepře se. Pokud však přizpůsobíte své pohyby jejím a ji přimějete k témuž, mnohem spíše naleznete společný rytmus.

Čím více argumentů na stůl vyskládáme, tím snadnější pro našeho partnera bude odmítnout ten nejslabší. A jakmile odmítne jeden, může shodit ze stolu i ostatní. To se průměrným vyjednavacům stávalo pravidelně, do boje chodili doslova ověšení zbraněmi, a pak ztráceli území. Ne proto, že jejich nejpádňější argument nebyl dostatečně silný, ale proto, že ten nejchatrnější byl příliš vetčný.

Argumentační fauly

Argumentační fauly/chyby

- Různé typy špatné, neférové a irelevantní argumentace
- Málo souvisí s logikou a racionálním myšlením
- K čemu je dobré znát AF?
 - 1) Abyste je sami nepoužívali
 - 2) Abyste je mohli rozpoznat u druhých a upozornit na ně

"V rukou zlých lidí je to spíše zbraň hromadného ničení"

Argumentační fauly/chyby

1. Irelevantní argumentace (neformální chyby)

- Často uvnitř vysvětlení a důkazů

ALE nepodporují jejich celkovou relevanci, věcná opodstatněnost je minimální

2. Logické (formální) chyby

- Chyba je v samotné struktuře logiky
- Od bodu A k bodu B se dostáváme pomocí argumentačního řetězce, který je chybný

Irelevantní argumentace (neformální chyby)

1.1 Falešné dilema

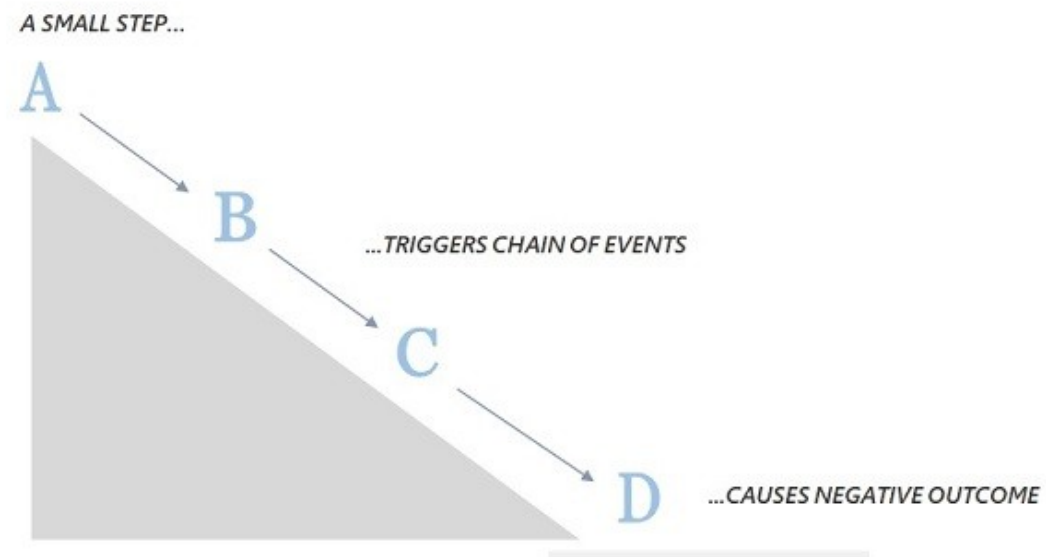
- Vytváření dojmu, že existují pouze dvě možná řešení (i když jich je více).
- Chyba, když zdánlivě existují pouze dvě řešení
- Někdy existují pouze dvě řešení (případ OJ Simpson)
- "Bud', nebo..." argumenty

Bud' jste s námi, nebo jste proti nám

Volte mě, nebo se můžete rozloučit s nižšími daněmi

1.2 Kluzký svah

- Předpoklad, že malá změna na začátku nepochybně spustí lavinu souvisejících nežádoucích důsledků
- Teoreticky možné, ale jen málo pravděpodobných důsledků jevů
- Strach a emoce

- *Dekriminalizace marihuany -> drogy zdarma*
- *Legalizace prostituce je nežádoucí, protože by způsobila více rozvodů, což by vedlo k rozpadu rodiny a následnému konci celé civilizace*

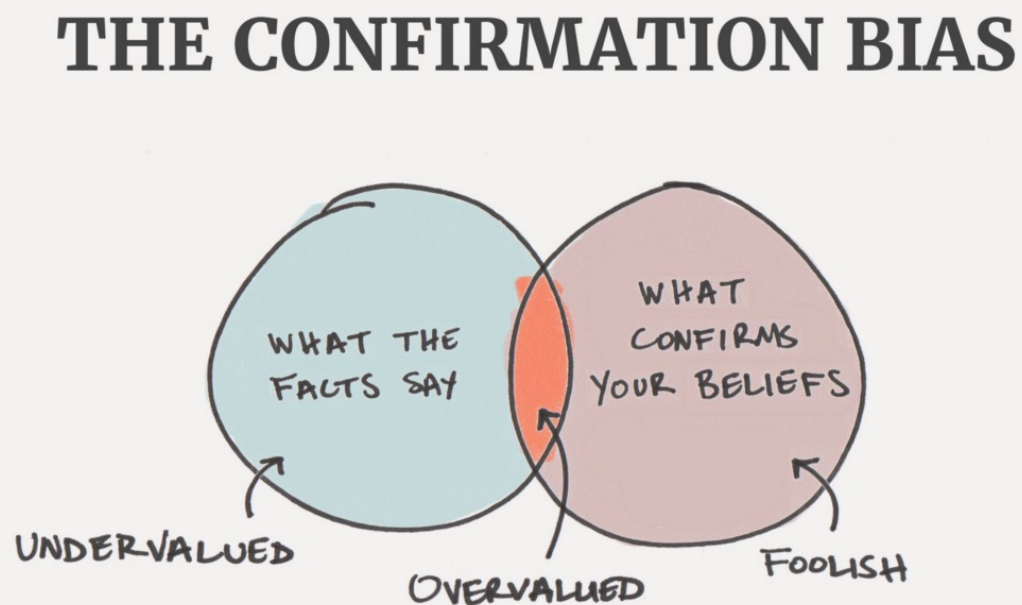
Co se týká kvót všeobecně tak bych začal tím, že politická strana není subjekt, který spadá pod stát. Je to soukromá organizace. Tudíž jakékoli zásahy do jejích personálií jsou naprosto zcestné. Považuji to za zásah cizí moci do soukromého majetku. Pakliže strana sama chce mít zastoupení žen může jich mít v parlamentu 200. Ovšem zdali nechce ať jich za ni kandiduje nula a my nemáme jakékoli právo zasahovat. V ten moment můžou rozhodnout pouze voliči, jestli se jim strategie strany líbí.

Dále si položíme otázku, kam až je schopen tento trend dojít. Budeme mít kvóty na národnostní menšiny žijící na území České republiky? A pakliže máme návrhy na kvóty na zastoupení žen, tak kde by mělo zastoupení dalších 71 pohlaví? Tento trend, pokud skutečně začne může zajít až do krajních rozměrů.

1.3 Konfirmační skreslení

- Věnování větší pozornosti důkazům, které podporují naše názory/ závěry, a ignorování důkazů, které jsou s námi v rozporu.

- *Sociální média*
- *Falešné zprávy*
- *Akademie*

1.4 Unáhlené závěry

- Často je to důsledek příliš rychlého vytváření pravidel bez dostatečných obecných znalostí.
- Málo případů => platí pro celou skupinu
- Tradiční vs. reprezentativní vzorky

- *Experimenty na studentech*
- *Prodavačka v Tatrách*

1.5 Hra na emoce

- Nežádoucí - posun rozhodování a přesvědčování čtenáře/porotce do jiné roviny (kde nedominuje logika a kvalita vysvětlení) -> sympatie k obžalovanému vs. porotci.
- Stále jedna z nejčastěji používaných technik, jak se vyhnout argumentaci
- Zastrášení, lichocení, zesměšňování (argumentů protistrany), argumentace z podstaty věci
- *Zastánci jaderných zbraní by si měli prostudovat, jak radioaktivita způsobuje rozpíjení očního bělma lidí (i na velké vzdálenosti)*

1.6 Argument většiny

- Většinový názor \neq správnost názoru (otroctví)
- PROČ? předsudky, emoce, dojmy
- Spíše reálné dopady jednání -> posun k lepšímu/horšímu

*Trest smrti je správný, vždyť ho podporuje 76 % populace
Všichni chceme být bohatí!*

1.7 Osobní útok

- *Argumentum ad hominem*
- Zlehčování argumentů oponenta poukazováním na jeho osobnostní rysy může být útokem na jeho důstojnost, jeho minulé činy, jeho společenské postavení,...
- Důležitý je cíl "útočníka".
- *Politici pro vyšší daně = komunisté*
- *Věk, náboženství,...*

1.8 Falešná autorita

- Citace výroku odborníka v dané oblasti -> posílení pocitu, že to musí být pravda
- Kdo jsou tito odborníci?
- *Nepříliš známý politolog*
- *Ekonom -> Covid19 jako biologická zbraň*
- *Politické kampaně a podpora*

10 NAŤAŽŠÍCH JAZYKOV NA SVETE

27. septembra sa v Paríži konalo konzorcium jazykovedcov s celého sveta. Po ôsmich rokoch bádania, skúmania a študovania vydali rubriku desiatich najťažších a najľahších jazykov na tejto planéte. Do úvahy sa bral vývoj jazyka, úprava pravopisu, štýl písma, znaky, reč, história jazyka a gramatika jazyka.

Ústav jazykovedcov ktorý sídli v Berlíne začal so skúmaním jazykov ktorými sa hovorí po celom svete, nielen tými najrozšírenejšími ale všetkými jazykmi. Na svete je okolo 7832 jazykov. Každý týždeň zaniknú dva jazyky a vytvorí sa ďalšie dva až tri nové. Skôr než prejdem k tým desiatim jazykom spomeniem desať najľahších jazykov na svete.

10. mongolčina
09. aramejščina
08. gréččina
07. nórština
06. taliančina
05. rumunčina
04. chorvátčina
03. bulharčina
02. angliččina
01. najľahší jazyk na svete ktorým hovorí vyše 300 miliónov ľudí na celom svete je španielština.

Desať najťažších jazykov na tejto planéte:

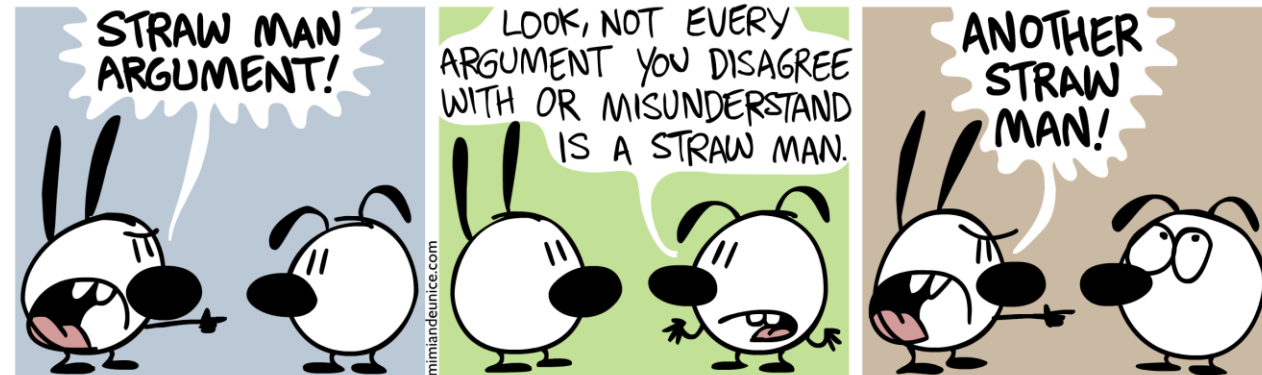
10. nemčina
09. francúzština
08. čínština
07. japončina
06. jazyk oboch Kórei je rovnaký, takže kórejščina
05. perzština
04. arabčina
03. fínština
02. maďarčina
01. najťažším jazykom akým sa hovorí na tejto planéte je Slovenčina.

1.9 Zavádějící otázka

- Často se nejedná o řečnickou otázku, ale o otázku směřovanou na oponenta s cílem přivést ho k nepříznivé odpovědi.
- Ať už odpovídáme jakkoli, zdá se, že s navrhovaným bodem souhlasíme
- *Obtěžujete stále mladé dívky?*

1.10 Slamený panák

- Předsunutý argument, slaměný muž
 - Krok 1 - překroutím argumenty svého oponenta tak, aby vypadaly nesmyslně nebo absurdně, často dovedené do extrému.
 - Krok 2 - zpochybním překroucené argumenty (jednodušší)
 - Proč ten problém? Překrucování přehánění, nikoliv podstaty argumentu
-
- *Jak bychom mohli volit stranu, kde jeden z vůdců zastává podobné názory jako v Sovětském svazu?*
 - *Dekriminalizace marihuany*

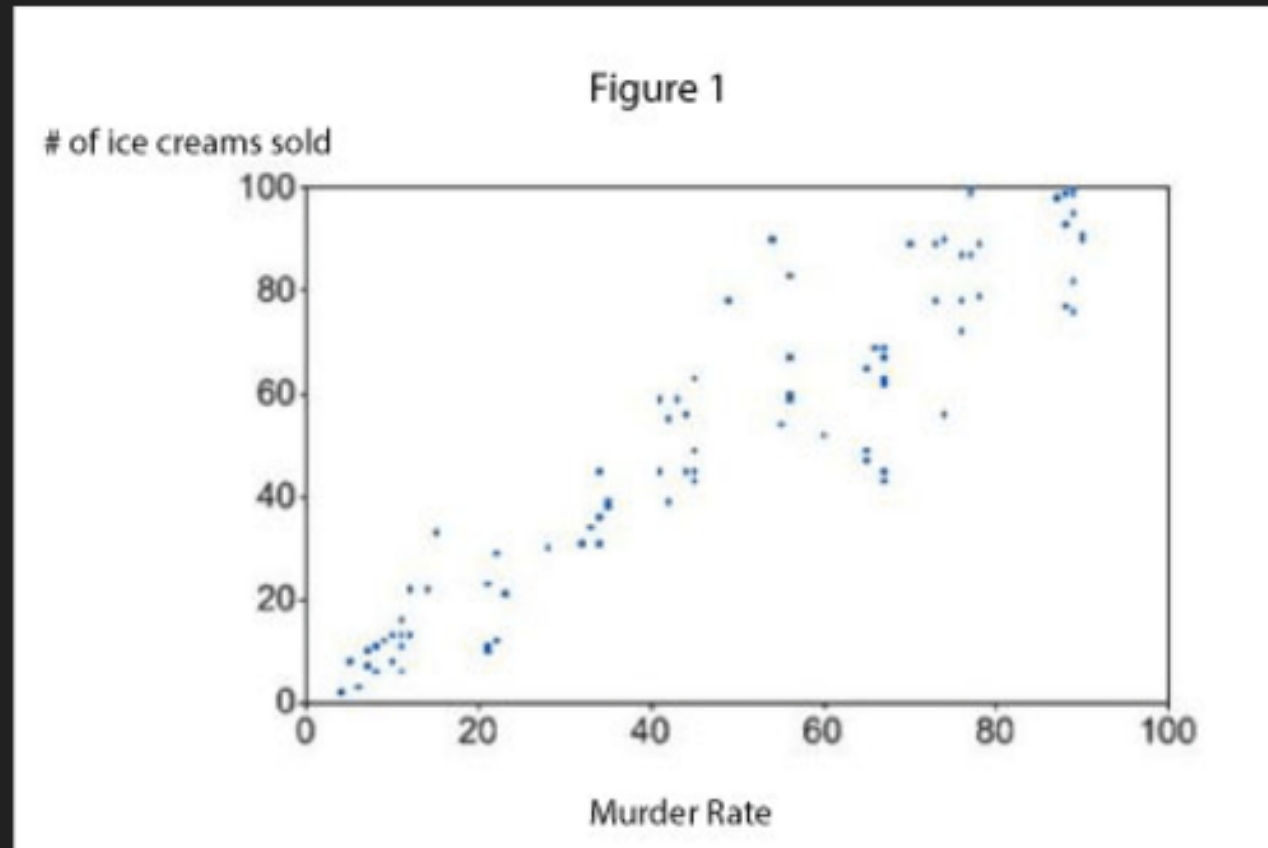
Logické (formální) chyby

2.1 Korelace ≠ Kauzalita

- Dvě věci (proměnné) mají stejnou tendenci -> vyvozujeme souvislost

Ice Cream Sales VS Murder Rate in New York

2.2 Posloupnost \neq Kauzalita

- Jeden jev (2) následuje po jiném jevu (1)
- Musí nutně (1) \rightarrow (2)?
- Pokud si myslíme, že ano \rightarrow JAK (1) vytváří, ovlivňuje (2)
- Nutné v akademické argumentaci

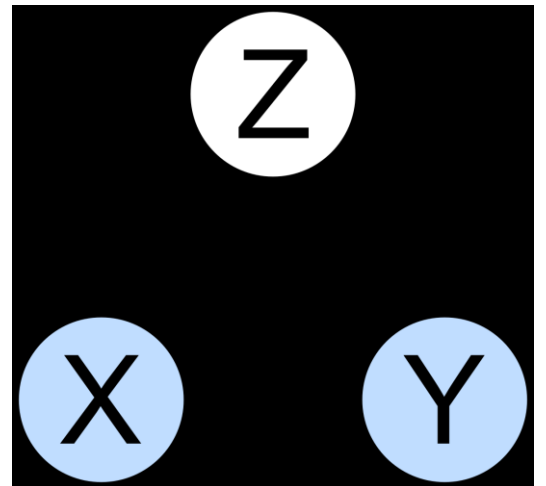
- *Sportovní rituály vs. potravinové alergie*

2.3 Nejasný směr kauzality

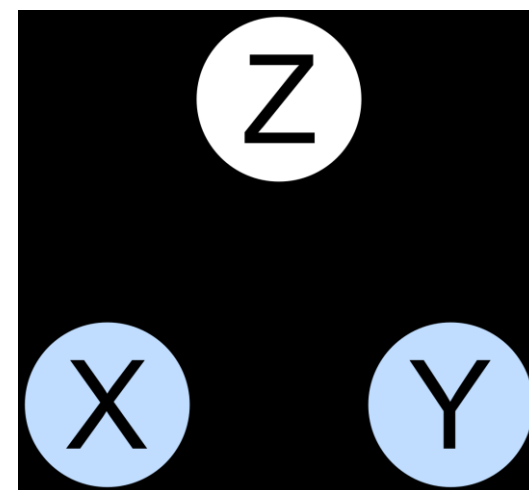
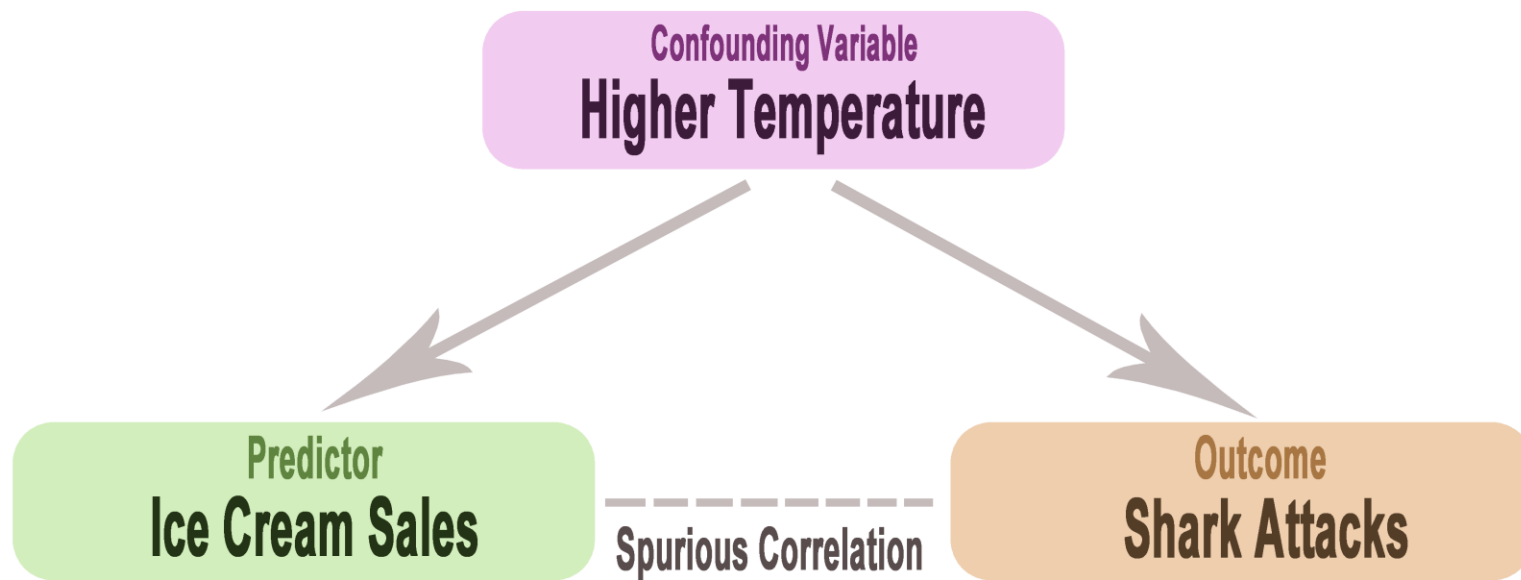
- Mohlo by to být naopak?
- Často se nám to podaří zjistit díky časové souslednosti
- *Vzdělání ženy a věk, ve kterém se rozhodla mít první dítě (preference vzdělání x povinnosti spojené s dětmi).*

2.4 Skrytá příčina

- Existuje nějaká přehlížená společná příčina, která by ovlivňovala jak bod (1), tak bod (2)?
- Předpokládání příčinné souvislosti mezi dvěma událostmi, i když byly způsobeny třetí událostí
- *Poslech klasické hudby v dětství vs. pozdější intelekt*

2.4 Skrytá příčina

Závěr

- Argumentace: Tvrzení – vysvětlení – důkaz
- Příprava, společná řeč, otázky
- Pozor na argumentační fauly

- **Deadline:** 1. Jeden ze dvou nabízených neodborných textů (odevzdání první s.s. 5.4.; druhá s.s. 7.4.) a) Volby v ČR v jeden den? b) Návštěva prezidenta Pavla v Izraeli. 2NS. 10 bodů.
- Seminář č. 1 (první s.s. 8.4. 24b; druhá s.s. 10.4. 21b)